

Bilag 1

Redegørelse for regulativ for Viborg Søerne –Nørresø og Søndersø

Viborg Kommune

~~2017~~

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Indledning.....	4
2	Det planmæssige grundlag.....	5
2.1	De miljømæssige krav til søerne.....	5
2.2	Restaurering af Viborg Søerne	6
2.3	Kommuneplan i relation til natur, jordbrug, landskab og kultur.....	6
2.3.1	Landbrug.....	7
2.3.2	Natur og Landskab.....	7
2.3.3	Kulturmiljø og turisme.....	7
2.4	Naturbeskyttelse, fredninger og Natura 2000-områder	8
2.5	Grundvand	9
2.6	Råstofplan.....	10
2.7	Miljøbeskyttelsesloven	10
2.8	Planer for fiskepleje.....	10
2.9	Lov om okker	11
3	Aktiviteter på og omkring søerne.....	12
3.1	Sejlads.....	12
3.2	Fiskeri.....	12
4	Bredejerforhold	13
4.1	Bræmmer og arbejdsbælter	13
4.2	Anlæg.....	13
5	Datagrundlag	14
6	Konsekvensvurdering af ændret regulativ	15
6.1	Rekreative konsekvenser.....	15
6.2	Afvandingsmæssige konsekvenser.....	15
6.3	Miljømæssige konsekvenser.....	15
6.3.1	Beplantning.....	15
6.3.2	Næringsstoffer.....	16
7	Vurdering af regulativets betydning for Natura 2000 og Habitatdirektivets bilag IV arter	16
7.1	Habitatdirektivets bilag IV arter	16

1 Indledning

Ved udarbejdelse af nye regulativer for offentlige vandløb skal der redegøres for det lovgrundlag og de planer (f.eks. kommuneplan og vandområdeplan), som danner grundlag for regulativet¹. Der skal ligeledes redegøres for, hvilke konsekvenser det nye regulativ har for de afvandingsmæssige og miljømæssige forhold i vandløbet.

Viborg Søerne er optaget som offentligt vandløb på strækningen fra udløbet af Nørremølle Å til udløbet i Søndermølle Å.

~~Regler for udarbejdelse af regulativer er beskrevet i vandløbsloven. Her er det fastsat, at vandløb skal vedligeholdes, så afvandingsevnen ikke forringes. Dog skal vedligeholdelsen af vandløbene (f.eks. grødeskæring) sikre, at de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten også tilgodeses. Vandløbs miljømæssige krav er fastsat i de nationale vandområdeplaner. Som konsekvens af loven skal reglerne om vandløbs fremtidige *anvendelse således fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbet både miljømæssigt og afvandingsmæssigt.~~

De planer og love, som har betydning for kommunens forvaltning af søerne, er uddybet i denne redegørelse, og konsekvenserne er beskrevet. På [MiljøGIS](#) og i Viborg Kommunes kommuneplan er det muligt at få et uddybende overblik over, hvilke forhold der er gældende for søerne.

¹ Vandløbslovens § 2

2 Det planmæssige grundlag

2.1 De miljømæssige krav til søerne

Nørresø og Søndersø er omfattet af vandområdeplan 2015-2021. Vandområdeplanerne og den tilhørende bekendtgørelse om miljømål mv. indeholder miljømål for kystområder, søer og vandløb og har derfor også indflydelse på vandløbsregulativerne. I vandområdeplan 2015-2021 fremgår det, at Nørresø og Søndersø har miljømålet god økologisk og kemisk tilstand og er ikke udpeget som stærkt modificeret eller kunstigt. Vandområdeplanen indeholder også udpegninger af indsatser, som skal forbedre miljøtilstanden i søerne. Det er f.eks. etablering af vådområder, biomanipulation eller fosforfældning. Om miljømålet er opfyldt for søerne i vandområdeplan 2015-2021 afhænger af kvalitetselementerne fytoplankton (DSPI), klorofyl hvor det ikke er muligt at anvende fytoplankton og makrofyter (undervandsplanter (DSVI)) og fisk (DFFS). Hvis bare en af de tre parametre ikke opfylder kravene til miljømålet, så vurderes det, at søernes miljømål ikke er opfyldt. Idet Viborg Søerne er kalkrige så kan der inddrages 3 kvalitetselementer.

Både Nørresø og Søndersø er i Vandområdeplan 2015-2021 for Jylland-Fyn målsat *god økologisk og kemisk tilstand*. Da den økologiske tilstand samlet set er *moderat* i Nørresø og *ringe* i Søndersø, er målsætningerne ikke opfyldt. Der skal derfor ske en yderligere indsats for at reducere tilførslen af fosfor til søerne. Det skyldes, at fosfor vurderes at være det næringsstof i søer, som har størst betydning for regulering af produktionen af planteplankton og dermed vandets klarhed og betingelser for et alsidigt dyre- og planteliv, der kun i ringe grad må afvige fra det naturgivne.

Nørresø og Søndersø er omfattet af undtagelsesbestemmelser i vandområdeplan 2015-2021 i form af forlængelse af tidsfristen for målopfyldelse til efter 2021 på grund af forlængelse af tidsfristen for målopfyldelse til efter 2021 på grund af kemisk og biologisk træghed i søernes respons på indsatsen i oplandet.

Ud over målsætningen *god økologisk tilstand* skal søerne også opfylde målsætningen om en *god kemisk tilstand*, hvor der stilles krav til forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer. Et vandområde har god kemisk og økologisk tilstand for så vidt angår miljøfarlige stoffer, når de målte stofkoncentrationer ikke overskrider de fastsatte miljøkvalitetskrav. Miljømålet i et vandområde er således opfyldt, når alle de målte stoffer overholder miljøkvalitetskravene. Omvendt vil et vandområde ikke opfylde miljømålet, hvis blot et af de målte miljøfarlige stoffer overskrider et fastsat miljøkvalitetskrav. I Vandområdeplan 2015-2021 er den økologiske tilstand med hensyn til miljøfarlige stoffer og den kemiske tilstand i Nørresø og Søndersø vurderet *ukendt*, fordi der ikke foreligger målinger i vand af de oplistede stoffer for søer eller kviksølvindhold i fisk.

Sedimentundersøgelser i Søndersø har dog senest i 2013 vist et højt indhold af tungmetaller som kviksølv, cadmium, bly, chrom, zink og kobber, og især kviksølv kan udgøre et miljøproblem i Søndersø. Indsatsen overfor miljøfarlige stoffer er ikke nærmere beskrevet i vandområdeplan 2015-2021, men lovgivningen betyder, at miljømyndighederne gennem tilladelser og godkendelser sikrer, at udledninger af miljøfarlige stoffer begrænses gennem anvendelse af bedst tilgængelig teknologi og under iagttagelse af lovbekendtgørelse nr.1022. Eftersom der ikke er konkret viden om allerede iværksatte eller planlagte miljøforbedringer vedrørende miljøfarlige forurenende stoffer, er den forventede målopfyldelse i 2021 for miljøfarlige stoffer antaget at være den samme som i dag.

Til vurdering af tilstanden i søer er der udviklet en række biologiske bedømmelsesmetoder (kvalitetsindeks), der opdeler tilstanden i forskellige kvalitetsklasser. I vurdering af fytoplankton anvendes Dansk Søplanteplanktonindeks (DSPI) mens Dansk Søvandplanteindeks (DSVI) anvendes til vurdering af planterne og Danske Fiskeindeks for søer (DFFS) anvendes i vurdering af fiskenes tilstand.

Miljøtilstanden for Viborg Søerne fremgår af tabel 1:

Tabel 1: Miljøtilstand for Nørresø og Søndersø i forhold til de forskellige kvalitetsparametre.

Kilde: Udkast til Vandområdeplan 2015-2021. [MiljøGIS](#)

Kvalitetsparameter	Sø	Aktuel tilstand
Samlet økologisk tilstand	Nørresø	Moderat økologisk tilstand
Klorofyl	Nørresø	Moderat økologisk tilstand
Fytoplankton	Nørresø	Ukendt tilstand
Makrofytter	Nørresø	Ukendt tilstand
Fisk	Nørresø	Ukendt tilstand
Støtteparametre, miljøfarlige forurenende stoffer	Nørresø	Ukendt tilstand og ikke relevant
Samlet økologisk tilstand	Søndersø	Ringe økologisk tilstand
Klorofyl	Søndersø	Ringe økologisk tilstand
Fytoplankton	Søndersø	Ukendt tilstand
Makrofytter	Søndersø	Ukendt tilstand
Fisk	Søndersø	Ukendt tilstand
Støtteparametre, miljøfarlige forurenende stoffer	Søndersø	Ukendt tilstand og ikke relevant

2.2 Restaurering af Viborg Søerne

Viborg Amt har fra 1987 – 2005 foretaget opfiskning af fredfisk i Søndersø, og de har fra 1987-1989 udsat sudere og gedder og igen imellem 1998-2005 udsat geddeyngel.

Viborg kommune har siden 1996 iltet Nørresø. Iltanlægget er etableret på østbredden med fire forsyningsledninger ud til søens dybere områder. Viborg Kommune ilter fortsat Nørresø.

I 2003-2004 er der forsøgt at udplante vandpest og kruset vandaks, indsatsen har dog ikke forbedret udbredelsen af bundvegetation.

Imellem 2003-2006 blev der udsat kunstige gydereder til fredfisk, som efterfølgende blev afbrændt.

~~Der foretages stadig opfiskning af fisk for at forbedre søernes miljømæssige tilstand.~~

2.3 Kommuneplan i relation til natur, jordbrug, landskab og kultur

I Viborg Kommuneplan 2017-2029 fastlægges de overordnede rammer, mål og retningslinjer for kommunens fysiske udvikling i byen og i det åbne land. Dette afsnit omfatter et uddrag af kommuneplanen om rammer og retningslinjer omkring værdifulde landbrugsområder, værdifulde landskaber, geologiske interesseområder, natur m.m., som har betydning for Viborg Søerne. Der henvises til kommuneplanen for en mere udførlig beskrivelse af de overordnede mål og retningslinjer for kommunens fysiske udvikling i byer og i det åbne land. Kommuneplanen er vedtaget den 21. juni 2017 og kan findes på www.viborg.dk.

2.3.1 Landbrug

Det er Viborg Kommunes målsætning, at jordbrugserhvervene – landbrug, gartneri og skovbrug, sikres bedst mulige produktionsbetingelser blandt andet ved at friholde landområderne uden for byer og landsbyer for byggeri og anlæg, som ikke er erhvervsmæssig nødvendigt for jordbrugserhvervet.

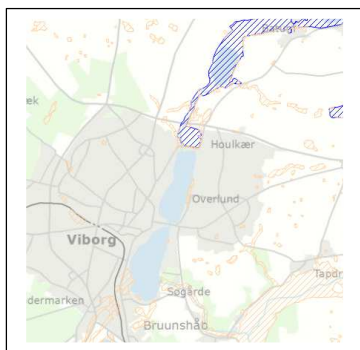
Der er på en strækning på ca. 260 m langs det sydligste stykke af østsiden af Viborg Sønder sø udpeget områder med sådanne særlig værdifulde landbrugsområder.

2.3.2 Natur og Landskab

Der er i den sydlige del af Sønder sø udlagt et geologisk interesseområde, Faldborgdalen, som er en del af Gudenåsystemet. Byggeri og anlæg uden for de geologiske interesseområder må ikke tillades placeret eller udformet, så de i væsentlig grad forringer de geologiske værdier i disse områder. De geologiske bevaringsværdier skal bevares sådan at overalt i landskabet skal landskabsformer, blottede profiler mv., som særlig tydeligt afspejler landskabets opbygning, den geologiske historie eller de geologiske processer, søges bevaret og beskyttet gennem kommunens sagsbehandling og planlægning. Inden for områder af særlig geologisk interesse, jf. kort skal hensyn til geologien tillægges særlig stor vægt i kommunens sagsbehandling og planlægning.

Landskabet i og flere steder omkring Viborg Søerne er udpeget som særligt værdifuldt landskab. De værdifulde landskaber skal de landskabelige værdier beskyttes. Anlægsarbejde og byggeri må ikke tillades placeret i de værdifulde landskaber, hvis det indebærer en forringelse af de landskabelige værdier, der ligger forud for udpegningen. Anlægsarbejde eller byggeri, der isoleret set medfører forringelse af disse værdier, kan undtagelsesvis tillades, hvis projektet også indebærer tiltag, der opvejer forringelsen såsom forbedrede muligheder for rekreative og landskabelige oplevelser.

Langs den nordlige ende af Nørresø er der reserveret arealer til genopretning eller nyetablering af vådområder i lavbundsarealer (eng, moser mv.). I år 2011 er Nørremølle enge vådområde oprettet for at reducere tilførslen af fosfor til søerne.

Figur 1. Udpegede lavbundsarealer langs Nørresø, blå skraveret er lavbundareal, der kan genoprettes, brunskraveret er lavbundsareal. Kilde: Kommuneplan 2017-2029.

2.3.3 Kulturmiljø og turisme

Borgvold og Viborg Domkirke er kulturhistoriske interesseområder omkring Viborg Søerne. De kulturhistoriske værdier skal så vidt muligt beskyttes. Byggeri og anlægsarbejde og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier, må ikke finde sted.

Der findes Asmild Kirke øst for Sønder søs nordøstlige ende. Inden for kirkeomgivelserne, må hensynet til kirkernes betydning som monumenter i landskabet ikke tilsidesættes ved opførelse af bygninger, tekniske anlæg med videre.

Der findes beskyttelsesværdigt kulturmiljø imellem Viborg Søerne, og det omfatter Viborgs middelalderlige bykerne, vikingeboplads ved Søndersø, Borgvold og Asmild Kloster. ~~Inden for de særligt beskyttelsesværdige kulturmiljøer skal de kulturhistoriske værdier så vidt muligt beskyttes. Byggeri, anlægsarbejder og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier, må ikke finde sted.~~

~~Der er fastsat regler for sejlads på Viborg Søerne, herunder en hastighedsbegrænsning på 5 knob for motorbåde, og at man i øvrigt skal sejle med hensyntagen til andre sejlene og de, der bor langs søernes bredder.~~

Ved søerne, findes flere raste- og ophalingsmuligheder. Ophalingspladser findes ved: FDF Sejlcenter, Nørresøbadet, og Strandparken. Der er ved Viborg Bådlaug mulig for at ophale eller fortøje, hvis man har en bådplads. Ved Borgvold, Pilehaven og sønæs er der mulighed for at fortøje midlertidigt.

Derudover er der offentlige bademuligheder ved Nørresøbadet, Pilehaven, sønæs og ved campingpladsen. Der udtages prøver til kontrol af badevandskvaliteten og er oprettet badevandsprofiler på 5 lokaliteter. For Nørresø; Nørresøbadet, Nørresø Nord, Pilehaven, og for Søndersø; Campingpladsen, sønæs.

En badevandsprofil er en beskrivelse af badelokaliteten, i forhold til omgivelser og sundhedsmæssige risikofaktorer, samt **tiltag** til sikring af de badendes sundhed.

2.4 Naturbeskyttelse, fredninger og Natura 2000-områder

Både Nørresø og Søndersø er omfattet af beskyttelsen naturbeskyttelseslovens §3.

Vandet til søerne kommer hovedsageligt fra tilløbet fra Nørremølle Å i den nordlige ende af Nørresø. Afløbet findes i sydøstlige ende af Søndersø, i form af Søndermølle Å. Grænsende op til søerne findes beskyttet eng og mose. ~~De naturarealer, der ligger inden for udpegningen af særligt værdifulde landbrugsområder, er stadig beskyttet på lige fod med de naturområder, der ligger udenfor.~~

Figur 2: Oversigt over beskyttet eng og mose omkring Viborg Søerne. Kilde [Danmarks Miljøportal](https://miljoportal.dk/).

Søndersø ligger 2,6 km i luftlinjer fra Natura2000 habitatområdet nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk, og har afløb til Nørre Ådal via Søndermølle Å. De væsentlige dyrearter i udpegningsgrundlaget er grøn kølleguldsmed, stor kær guldsmed, bæklampret, flodlampret, damflagermus og odder.

~~Når et område er udpeget som Natura 2000-område indebærer det, at der skal sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som området er udpeget for. Områderne skal beskyttes mod nye aktiviteter, der kan skade naturen i områderne.~~

Nørresø Østbred er fredet i 1943 og 1963, Nørresø Østbred, fredningen kan findes her <http://www.fredninger.dk/fredning/noerresoe-oestbred/>.

Fredningerne skulle bl.a. sikre et af de sidste arealer rundt om Nørresø, der var fri for bebyggelse, således at man kunne gå langs søen, bevare fri udsigt til søen bevare slugter ned mod søen.

2.5 Grundvand

I de nationale vandområdeplaner fastsætter staten målsætninger for grundvandets kvalitet og kvantitet og opstiller indsatsprogrammer, som beskriver de handlinger, som er nødvendige for at opnå målsætningerne. Forud for hver vandplanperiode udarbejdes en basisanalyse, der viser den miljømæssige tilstand i vandløb, søer, kystvande og grundvand.

I Vandområdeplan 2015-2021 ligger oplandet til Viborg Søerne i et område, hvor der findes grundvand af en god kvalitet, så det kan udnyttes til drikkevandsformål, men overvejende af betydning for den lokale drikkevandsforsyning.

2.6 Råstofplan

Region Midtjylland har udarbejdet Råstofplan 2016, som er vedtaget på regionsrådsmøde den 13. juni 2017, som omfatter en kortlægning af råstoffer og planlægning af indvindingen. Råstofindvinding skal ske inden for de udlagte råstofområder.

Viborg Søerne ligger ikke i områder, der er omfattet af særlige råstofinteresser.

2.7 Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelseslovens formål er at medvirke til at værne om natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets vilkår og for bevarelse af dyre- og plantelivet.

Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4 fastsætter kravene til udledning af spildevand til vandløb og søer. ~~Når udledningstilladelser gives skal den hydrauliske belastning af vandløbet vurderes, således at udledninger ikke giver anledning til uønsket erosion eller oversvømmelse af vandløbsnære arealer.~~

~~Viborg Søerne er omfattet af Spildevandsplan 2014-2018 for Viborg Kommune, som er vedtaget af byrådet den 3. september 2014.~~

Fra en del af Viborg by samt fra Rødding (via Nørremølle Å og Loldrup Sø) udledes tag- og overfladevand til Viborg Søerne. Derudover udledes i forbindelse med kraftig regn opspædet spildevand til søerne på grund af overløb fra den del af kloaksystemet, der er fælleskloakeret.

Der er i oplandet til Viborg Søerne ikke udpeget områder, hvor der skal foretages rensning for organisk stof fra husspildevand i det åbne land. Der er i vandområdeplan 2015-2021 heller ikke udpeget indsatser overfor de regnbetingede udløb, som berører Viborg Søerne.

I spildevandsplanen for Viborg Kommune² vedtages planlagte ændringer af spildevandssystemet i Viborg og Rødding, som har betydning for udledningen af spildevand til søerne.

Med udgangspunkt i gældende lovgivning og spildevandsplan, har Viborg Kommune fastlagt en administrationspraksis for ændringer af udledningen af spildevand til søerne. Denne praksis sikre, at der ikke sker en merbelastning af søerne, og at der samtidig skabes mulighed for en vis fleksibilitet i forhold til, at kunne ændre størrelsen af de enkelte udledninger.

2.8 Planer for fiskepleje

DTU Aqua udarbejder ikke planer for udsætning af fisk i Viborg Søerne, med derimod for vandløbene Nørremølle Å og Søndermølle Å samt en vurdering af forekomsten af fisk (især ørred og laks) og bedømmelse af deres levestandard i disse vandløb.

Jævnfør faglig rapport fra DMU, nr. 607 fra 2006 er der foretaget fiskeundersøgelser i Sønder sø 7 gange og i Nørresø 4 gange i løbet af de seneste 80 år. Undersøgelserne viste, at i Nørresø så det ud til at der var sket et skift i sammensætningen af fisk. I rapporten står der: "I 1960 dominerede skalle og brasen både antals- og artsmæssigt. I 1986 dominerede skalle og brasen også antalsmæssigt, mens brasen og sandart dominerede vægtmæssigt. I 2006 udgjorde brasen kun en mindre andel af fiskebestanden, mens dominansen overgik til aborre. I Sønder sø er der også, relativt set, blevet færre brasen fra 1960 til 2006. Det største fald ses efter 1986. Skalle og brasen dominerede dog mht. vægt i alle undersøgelsesårene."

² "Spildevandsplan 2014-2018 for Viborg Kommune" - gældende spildevandsplan i forbindelse med regulativets vedtagelse

2.9 Lov om okker

Ved Okkerloven fra 2009 er potentielle områder for udledning af okker i vandløbet vurderet og klassificeret fra klasse I (stor risiko) til klasse IV (ingen risiko).

Okkerpotentielle områder er lavtliggende steder, hvor der kan være specielt høje koncentrationer af jernforbindelser i undergrunden. Jernforbindelserne kan omdannes til okker, der kan udvaskes til vandløb og søer, hvor okkeren er skadelig for dyre- og plantelivet.

I de okkerpotentielle områder, skal der tages særlige hensyn ved dræning, og i klasse I til III områderne skal der efter Okkerloven søges om tilladelse til dræning af de berørte arealer ved vandløbsmyndigheden³.

Arealer nord og et smal område øst for Nørresø er udpeget til klasse 2 dvs. der er middel risiko for udledning. Arealer sydøst for Søndersø er udpeget til klasse 1 ("afløbet" Søndermølle Å), 2 (lille område ved Asmild Kirke) og 4 (sønæs, Strandparken og tilløb fra Sønder Mose) dvs. der er stor, lav og ingen risiko for udledning.

Figur 2: Oversigt over okkerpotentielle områder omkring Viborg Søerne Kilde Danmarks Miljøportal, www.arealinformation.miljoeportal.dk

³ Okkerlovens § 2

3 Aktiviteter på og omkring søerne

I regulativet er der fastsat bestemmelser for aktiviteter på og omkring Viborg Søerne. Sådanne aktiviteter er reguleret af gældende lov for aktiviteterne, naturbeskyttelsesloven, vandløbsloven og ordensbekendtgørelsen. Bestemmelser, der skal håndhæves med hjemmel i ordensbekendtgørelsen, skal godkendes og håndhæves af politiet. I regulativet er der kun skrevet bestemmelser, der præciserer og/eller er mere restriktive end lovens minimumskrav. Der er skrevet bestemmelser og henstillinger for aktiviteterne sejlsads, fiskeri, jagt, fodring af dyr og færdsel på is.

3.1 Sejlsads

Sejlsads er reguleret af **søvejsreglerne⁴**, **øvrige regler for fritidssejlere og -sejlsads af forskellige typer af fartøjer⁵**, vandløbslovens §§ 4 og 12, nærværende regulativ og Ordensbekendtgørelsen. Fiskeri i søerne er reguleret af fiskeriloven og gældende kendelser. Færdsel på is er reguleret af Ordensbekendtgørelsen.

Af hensyn til andre sejlende, beboere langs søens bredder og af naturhensyn fastlægger nærværende regulativ regler for sejlsads med **motordrevne fartøjer**. Det indeholder desuden bestemmelser der skal gøre det muligt at identificere fartøjer, f.eks. i forbindelse med **motordreven** sejlsads med høj hastighed eller anden uacceptabel sejlsads.

Der er siden regulativet fra 1981 kommet flere typer af fartøjer, derfor er der i bestemmelserne præciseret hvilke fartøjer, der tillades sejlsads med.

Meddelelse af tilladelse til sejlsadsaktiviteter vil tage udgangspunkt i en konkret vurdering, herunder bl.a.:

- At Viborg Søernes omgivelser kun i begrænset omfang er uberørte.
- At der skal tages hensyn til beskyttede arter og naturtyper, herunder bl.a. ynglesæson for fugle. Det vil efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde fremgå af de meddelte tilladelser, om der kræves en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3. Hvis den samlede sejlsads på søerne antager et omfang, der udgør en trussel for beskyttelsesmæssige hensyn og søernes naturtilstand tages regulativet for søerne op til revision.

3.2 Fiskeri

~~På baggrund af øget medefiskeri er der fastsat bestemmelse for hvordan der må udføres medefiskeri.~~ **For at undgå yderligere næringsstofforurening af søerne er der fastsat bestemmelser om forfodring i forbindelse med fiskeri.**

⁴ Bekendtgørelse nr. 1083 af 20. november 2009 om søvejsregler og bekendtgørelse nr. 779 af 18. august 2000 om regler for sejlsads m.m. i visse danske farvande

⁵ Bekendtgørelse nr. 72 af 17. januar 2014 af lov om sikkerhed til søs, bekendtgørelse nr. 1641 af 12. december 2016 om prøver og beviser for fritidssejlere, bekendtgørelse nr. 232 af 22. marts 2006 om uddannelseskra v. til førere af visse motordrevne fritidsfartøjer med en skoglængde under 15 meter (Speedbådsfører-bekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 848 af 14. oktober 1992 om redningsveste i mindre fartøjer

4 Bredejerforhold

Regulativets bestemmelser er blevet suppleret eller præciseret med baggrund i hidtidig praksis og gældende lov.

4.1 Bræmmer og arbejdsbælter

Viborg Søerne ligger i byzone og derfor gælder kravet om en bræmme på 2 m fra søkanten (kronekanten) jævnfør vandløbslovens § 69 ikke. Hvis der havde været 2 m bræmme, så må der ikke i 2 m bræmmen foretages dyrkning, jordbehandling eller terrænændring.

Ejere og brugere af de ejendomme, der grænser op til søerne, skal acceptere eventuelle gener ved udførelse af vedligeholdelse, herunder transport af materialer og maskiner og disses arbejde hvor der arbejdsbælte på 8 m.

Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger, udgravninger og lignende anlæg af blivende art må ikke uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden anbringes nærmere end 8 m fra øverste søkant i disse arbejdsbælter.

4.2 Anlæg

Krav til anlæg er blevet suppleret eller præciseret i forhold til hidtidig praksis således,

at der tillades broer med dimensionerne 1,5 m bredde og 8 m længde, ~~Klima- og Miljøudvalget har bl.a. besluttet, at broer må være 1,5 gange 8 m i modsætning til den tidligere beslutning om en dimension på 1 gange 8 m.~~

at der kan tillades broer med andre dimensioner på baggrund af bestemte handikapbehov og såfremt der foreligger dokumentation.

5 Datagrundlag

I forbindelse med regulativrevisionen er der ikke foretaget nye opmålinger af søerne. De tidligere beskrivelser (regulativet for Viborg Søerne, 1981) er videreført i nærværende regulativ.

Nørresø har et areal på ca. 122 ha, og Søndersø har et areal på ca. 144 ha. Nørresø er den dybeste af søerne med en middeldybde på 7 m og en maksimal dybde på ca. 12 m. Søndersø har en middeldybde på ca. 3 m og en maksimal dybde på ca. 6,5 m.

Der er tilløb til Nørresø fra Nørremølle Å og afløb fra Søndersø til Søndermølle Å. Under Gl. Randersvej mellem Nørresø og Søndersø er der et vandslug på 6,75 m.

I rapporten om "Viborg Søerne (Nørresø og Søndersø)" fra 6. april 2016 står der, at: "*Vandets gennemsnitlige opholdstid i søerne er ca. 0,6 år i Nørresø og ca. 0,3 år i Søndersø, men varierer fra år til år afhængigt af nedbør og afstrømning fra oplandet. Oplandet er opgjort til 36,7 km² for Nørresø og 43,4 km² for Søndersø (inkl. Nørresø og oplandet her til)*".

Der er ved en landvæsensnævnskendelse af 19. august 1964 fastsat en flodemålshøjde (maksimumsvandspejlkote) ved Søndre Mølle Klædefabrik på kote 11,101 DVR90 (11,15 m DNN + (-0,049)). Flodemålet er angivet ved undersiden af messingbolt, der er anbragt 0,40 m under den nordlige betonkarm ved stemmeværket. Der er samtidig ved en landvæsenkommisionskendelse af 25. marts 1986 fastsat en minimumsvandspejlkote ved oversiden af en messingbolt ved det eksisterende flodemålsmærke på kote 10,901 DVR90 (10,95 m DNN + (-0,049)). Der er indnivelleret to faste punkter; G.I. 75-01-9411 ved sti øst om Søndersø "Amtmandens Bro" og N.V. fløjmur 500 m.v. for Søndermølle, 0,70 m over terræn kote 11,901 DVR90 (11,95 m DNN + (-0,049)) bolt.

*

6 Konsekvensvurdering af ændret regulativ

6.1 Rekreative konsekvenser

Bestemmelserne for sejlads, fiskeri og bredejerforhold for bl.a. anlæg suppleres eller præciseres i forhold til gældende lov og praksis. De væsentligste ændringer er identifikation af fartøjer, tilladte fartøjer, regler for udførelse af medefiskeri og ændring af bestemmelserne for anlæg, herunder broer.

Mulighed for identifikation af fartøjer fra land, og præcisering hvilke fartøjer, der er tillades på søerne, vurderes at lette myndighedernes administration af sejladsbestemmelser og dermed forbedre de rekreative forhold for almenheden.

Det vurderes ikke, at reglerne om forfodring ved medefiskeri i væsentlig grad påvirker de rekreative fiskerimuligheder.

Det vurderes ikke, at ændring af bestemmelserne for anlæg påvirker de rekreative forhold for almenheden, eller de afvandings- eller miljømæssige forhold negativt.

6.2 Afvandingsmæssige konsekvenser

Der er i regulativet af 4. august 1981 ikke fastlagt krav til en egentlig skikkelse eller vandføringsevne. Der skal dog fastlægges et strømløb igennem søerne jævnfør Miljøstyrelsens cirkulæreskrivelse om standardregulativet af 20. juli 1984 og den kommenterede vandløbslov af Flemming Tolstrup fra 1975. Strømløbet er fastsat til 5 m i bredden i et vilkårligt forløb og med et jævnt fald igennem søerne og med start i bundkoten 10,70 m DVR90 ved udløbet af Nørremølle Å og til slut i bundkoten 10,48 m DVR90 inden udløb i Søndermølle Å. Dette strømløb kontrolleres første gang i 2018.

Vedligeholdelsesbestemmelserne fra tidligere regulativ af 4. august 1981 videreføres, dog fastholdes 8 m arbejdsbælte kun ved anlæg, indløb og udløb langs søerne.

De gældende vedligeholdelsesbestemmelser fastlægger, at Viborg Søerne vedligeholdes sådan at indløb via Nørremølle Å og udløb via Søndermølle Å altid er fri. Såfremt der skal iværksættes yderligere vedligeholdelse af søerne træffes, der en konkret beslutning herom.

Strømløbet, fastholdelsen af vedligeholdelsesbestemmelserne fra det tidligere regulativ og begrænsningen i brugen af 8 m arbejdsbælte vurderes ikke til at have konsekvenser for de afvandings- og miljømæssige forhold.

Vandspejlet i Viborg Søerne reguleres af de flodemål og fysiske afløbsforhold der er ved Sønder Mølle. Der har de seneste år (specielt i 2015) været registeret tilfælde, hvor der ved kraftig regn har været problemer med stigende vandspejl i søerne, fordi vandet ikke kan komme hurtigt nok ud igennem Søndermølle Å. Kommunen har allerede etableret forsinkelse af regnvand i oplandet, der hvor der er muligt. Hvis det ikke er tilstrækkeligt for at overholde flodemålet er det op til Viborg Kommune som stemmeværksejer at gøre det fornødne, f.eks. ved at ændre på omløbsstryget ved Søndermølle, så det kan tage mere vand.

Med uændret flodemål og afløbsforhold omkring Søndermølle forventes der ikke ændringer i de afvandingsmæssige forhold. Regulativet giver fortsat ikke garanti mod oversvømmelse ved kraftig eller længerevarende regn.

6.3 Miljømæssige konsekvenser

6.3.1 Beplantning

For at tilgodese miljømæssige hensyn har Viborg Kommune vedtaget, at væltede træer og dødt ved, som ikke påvirker aktiviteter i søerne, anlæg, indløb og udløb, normalt kan blive liggende. Dette gøres for at øge fødemængden og antallet af levesteder for søernes smådyr. Nedfaldne blade og grene giver levesteder for svampe og bakterier, som udgør fødegrundlaget for visse smådyr i søerne. Herved

øges sandsynligheden for at opnå målopfyldelse samtidig med, at der er mulighed for en øget fiskebestand.

6.3.2 Næringsstoffer

Viborg Søerne har været stærkt forurenet med spildevand. På den baggrund har Viborg Kommune gennemført følgende indsatser i oplandet til Viborgsøerne:

- Iltning af bundvandet i Nørresø.
- Genetablering af Rødding Sø (projekt under Vandmiljøplan II til kvælstoffjernelse)
- Etablering af vådområde ved Nørremølle Enge
- Etablering af et regnvandsforsinkelsesbassin ved Nørremølle Enge (gennemført af Energi Viborg Vand A/S)
- Etablering af rørbassin ved Nørremøllevej med overløb til Nørresø (gennemført af Energi Viborg Vand A/S)
- **Administrationspraksis for udledningstilladelser til Viborg søerne**
- ~~Begrænsningerne i forfodring i forbindelse med medefiskeri~~
- ~~Henstillingen om ikke at fodre fugle~~

Det vurderes, at begrænsningerne i forfodring i forbindelse med medefiskeri og henstillingen om ikke at fodre fugle vil bidrage til at begrænse næringsstoffer til søerne.

7 Vurdering af regulativets betydning for Natura 2000 og Habitatdirektivets bilag IV arter

De nye bestemmelser om at begrænse forfodring ved medefiskeri og fodring af fugle medvirker til at reducere næringsstofpåvirkningen af Viborg søerne og forventes at ville bidrage positivt til at genoprette de naturlige forhold søen, og derigennem bidrage til opfyldelsen af kravene om gunstig bevaringstilstand i det nedstrømsliggende habitatområde.

Selvom Viborg Søerne ligger uden for Habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk, forventes det fortsatte arbejde med at reducere næringsstoftilførelsen at bidrage til den gunstige bevaringstilstand i den nedstrømsliggende vandløb.

Det er på den baggrund kommunens opfattelse, at regulativet ikke vil påvirke forvaltningen af Habitatområde nr. 30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, Skravad Bæk negativt.

7.1 Habitatdirektivets bilag IV arter

For de arter, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, forpligter medlemslandene sig til at træffe de nødvendige foranstaltninger for en streng beskyttelsesordning. I Danmark findes der 36 dyrearter, som hører under bilag IV kategorien. En række dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV og naturbeskyttelseslovens § 29a kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted i eller i området omkring Viborg Søerne, f.eks. markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø, vandflagermus, damflagermus, og odder. Kommunen er ikke bekendt med konkrete yngleføremønstre af bilag IV arter i området.

Hvis arterne skulle have indfundet sig i området med den nuværende vedligeholdelse, vurderes det, at de ikke vil påvirkes negativt ved de foreslåede vedligeholdelsesbestemmelser, da områdets økologiske funktionalitet ikke påvirkes negativt.

Viborg Kommune vurderer, at vedtagelsen af dette regulativ ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.